

Натисніть тут, щоб

КУПИТИ КНИГУ НА САЙТІ

або

замовляйте по телефону:

(0352) 28-74-89, 51-11-41

(067) 350-18-70

(066) 727-17-62

Леся Романчук

Цвіте терен

НК БОГДАН

УДК 82-3
ББК 84(4Укр-6)
Р 69

Романчук Л.

Р 69 Цвіте терен. Книга третя. Білий ангел.
Книга четверта. Тернове вино : роман / Л. Романчук. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. — 504 с.

ISBN 978-966-10-4017-4

«Ти не хочеш співати у терні один...

Хор тернових птахів співає реквієм коханню.

...Я знаю, колись ти повернешся, прийдеш і попросиш краплю води, щоб не висохло джерело у пустелі нелюбові. Попросиш краплю вина, і мої вірші перетворяться на червоне чорнило, яким пишемо у серцях. Попросиш крихту хліба, і знайдеш поживу на сторінках цієї книги, щоб не загинуло в тобі хлопчєня, яке жило за сонцем і кохало за місяцем.

Залишаю тобі себе, щоб знав — не самотній у світі.»

УДК 82-3
ББК 84(4Укр-6)

ISBN 978-966-10-4017-4

© Романчук Л. І., 2014
© Навчальна книга – Богдан, 2014

Книга третя

БІЛИЙ АНГЕЛ

Розділ 21

Ранок розпочався тихим «дзень-дзелень»...

Не встигла ще узяти в руки телефон, а серце вже сповнилося теплою хвилиною — він, ляленько... Його ранковий поцілунок... Навіть через тисячі кілометрів, через гори і ріки, віддаль і час долинає його тихе світло, його ранкове «люблю»... Щодня. Щоранку, рівно пів на восьму.

Ранкове сонце, дякую за день...

Дякую за високе небо, в якому живе його любов, за повітря, повне туманом, в якому живе його любов, за дерева, на яких тремтять листочки, що шелестять його любов'ю... Дякую за моє серце, повне радістю кохання, пісню кохання, музикою кохання...

«Тиха тепла ніч передає у руки голубому дневі мою лялю... голубить її ніжно... прокидайся, кохана, вмивайся ранковою росою з моїх долонь...»

І нехай сьогодні небо у хмарах, нехай накрапає дощик, нехай туманом укурилося місто, наче пуховою хусткою, не

дуже білою і не дуже добре виплетеною, та хіба мені не однаково, яка туманна сірість із сирістю обіймає будинки та вулиці, якщо співає серце, якщо душа тихо тремтить його піснею кохання, його дотиком із далини, його променем з ясного сонячного міста, де завжди літо...

А наше літо — гаряче, бо сесія.

Оляна не любила цю пору — не так через надмір роботи, як через її нервову напругу — чомусь студенти завжди відкладали те, що треба зробити сьогодні не просто на післязавтра, а на саме нікуди — на переддень іспиту, коли відступати нікуди, позаду семестр, а попереду — академзаборгованість. І кожен, хто у гріхах перед кафедрою, яко у шовках, вважав за необхідне і найбільш слушне покаятися у скоєному, вольному і невольному, саме перед нею, наче вона їм промокашка для чорнила, хустинка для сліз чи тестер на алкоголь.

— Тільки ви спроможні зрозуміти... Тільки ваша поетична душа здатна збагнути... — і далі проливалися потоки слів, якими б, за ліпшого застосування, дамбу супроти повеней вимурувати — і жоден Дністер не змие!

Поки вдавалося пояснити, що її кабінет не є структурним підрозділом міністерства з надзвичайних ситуацій, а сама вона супроти землетрусів, цунамі, вивержень вулкана, світового зледеніння та інших глобальних катаклізмів студентського життя та безголов'я безсила у силу відсутності силових структур у власному розпорядженні, купно із обмеженням повноважень, за межі яких не збирається виходити, минав дорогий час, який просив цілком іншого використання — книгу, вже майже завершену,

чекали у видавництві, а вона все тягнула, вичікувала і вичитувала... Аж потім збагне, чому...

Відколи в її життя прийшов Любомир і приніс мир та любов, їй усе вдавалося! Спокійно билося серце, вільно й глибоко дихалося, навіть обличчя, зазвичай бліде, розцвіло тихим рожевим квітом, а уста, іноді бліді до голубого, набули спокійного кольору трояндового букету нареченої.

Щоранку перечитувала вечірній лист і дзвіночок кохання, яким він будив її від сну, і наче заряд молодії чоловічої сили передавався через віддаль і кордони. Хотілося розповісти цілому світові про незвичайну подію, що трапилася, і про кожну світлу мить, яку дарував їй його голос, його мудрість, його глибоке розуміння добра і зла, його зваженість у всьому і здатність стримувати себе і її в кожному прояві життя, у стосунках із людьми, інколи недобрими та надокучливими, його вміння зрозуміти і простити, яке він обережно й ненав'язливо передавав їй, своїй учительці, яка не знала і не вміла багатьох речей, що відкрилися упродовж наступних щаблів драбини вгору йому, скромному, тихому, але такому сильному в своєму сходженні до вершини, такому наполегливому в кожному кроці...

Оляна розпочала те, чого ніколи не робила — щоденник. Записувала дуже коротко те, про що думала зараз і тепер — коротко, майже хвиливо, відрухово, як зойк, спалах, рядок вірша.

Чомусь віршів душа не просила. Не продукувала їх так вибухово, як тоді, в ніч на святого Андрія. Андрії теж

пішли з її життя так, наче ніколи й не було, немов ворожка відшептала, немов перекрило їм усі канали спілкування чи вимкнуло пам'ять.

У цій солодкій тиші, що настала, у круглому домі без кутів, у саду з трояндами без шипів, із тернами без колючок, у спокої і трепеті душі так добре писалася проза... Яюсь ніби самі склалися до купи шматочки книги, яку обіцяла Учителю. Можна друкувати. А віддати так важко, наче мале дитя з дому. Бо нічого потім уже не поправиш, нічого не зміниш, не допишеш.

От якби ще скоріш закінчувалися ці робочі дні без роботи, а лише з нескінченною вервечкою студентів, що очно, заочно, позаочно й позичивши очей у Сірка прилітали і відлітали веселими горобчиками або й скорботним сірим шнуром, немов журавлі у вирій сесії, отримавши чи не отримавши свій залік!

У такі дні особливо нервувала Світлана, а коли професорка нервують, то кафедрою трусить. Двічі на день збиралися кафедральні засідання, наче без особливої потреби, а так, щоб створювалося враження інтенсивної праці. І ще — аби нагадати, що все має бути чесно і законно. Зазвичай такі напади траплялися зі Світланою, коли хтось приносив хабара. І вона їх брала — знали і студенти, і викладачі. Брала. Але потім неодмінно скликала засідання і застерігала всіх — кого спіймають на гарячому, то негайно розстріляють, четвертують, повісять, потім утоплять, поріжуть на шматочки, посолять і в такому вигляді віддадуть зжерти собакам, а може, навіть тиграм, не виключено, що левам або свиням. Так що корупції — бій!

— Оляно Олександрівно, можна? — хтось знову не-сміливо стукав у двері, хоч годинник уже хилив стрілки до заходу робочого часу.

Сховала до шухляди рукопис. Ну, не дадуть дочитати, не дадуть!

— Та заходьте вже! — вдарила гостро червоним з-поміж рожевого і подумки пообіцяла не поставити залік цьому нахабі, навіть якщо відмінник понад відмінниками.

— Вибачаюся, але це знову я... ми...

Ну, звісно, знову фірмове «вибачаюся!» Хто ж ще! Тетяна власною персоною і з нею ще якийсь чудо в пір'ї. І без жодних переносних значень. Ані метафор, ані алегорій — в пір'ї, та ще й різнокольоровому, яке рясно укрило підскубану за останнім писком моди голівоньку, що нагадувала щось середнє між фініковою пальмою та бойовим шоломом уланського полку польського війська часів Богдана Хмельницького.

— Вибачаюся, але ми з Ілоною...

Пальмочку в шоломі уланського війська звуть Ілоною. Ну, це тішить. Щось таке нейлоново-синтетичне, болоново-перлонове... Зате їй личить. І пір'ячко на голівоньці вдало відволікає увагу від личенька, на якому, втім, і роздивлятися особливо нічого.

— І що ж вам з Ілоною так припекло? Сподіваюся, не іспити? З якого предмету потрібен залік?

Дівчата, мабуть, уже втямили, в якому казані булькотить кафедра напередодні сесії:

— Та ми... та я... Я обіцяла Ілоні... Обіцяла познайомити її з вами. Ми ж друзі, правда? — просигналіла підморгуванням Тетяна.

— Друзі? — хоч як намагалася Оляна поставити на нейтралку перемикання між крапкою, знаком оклику та запитання, інтонація неухильно поповзла догори і закрутилася карлючкою, капнувши під собою, мов голу на голову пам'ятнику.

— Ілона — моя колега. Вона працює ще зовсім недавно, це наш новий телеканал, газета та Інтернет-видання, ні, все під одним брендом...

Як цікаво нам тепер стало жити! Будь який «брєд» у нас тепер називається «бренд»! Оляна із задоволенням видала б це в ефір, та не випадало, не цього чекала від неї «пальмочка», не такі плоди і плани визрівали в голівці «чуда в пір'ї».

Тетяна продовжувала:

— Редакторка дала їй доручення написати матеріал про цікавих жінок, от вона і попросила...

— Я хочу написати про вас, Панно Оляно, але не як про письменницю, а як про жінку! Ну, ви ж цікава жінка, правда? Про ваше особисте життя, про почуття... самотньої жінки... Про ваші труднощі... Знаєте, самотніх, незаміжних жінок так багато!

Поки Оляна обдумувала, в який спосіб найпростіше виставити нахабу за двері, Ілона уже майже завершила те, чого й не починала — отой матеріал про цікавих самотніх жінок, оскільки найцікавішою з присутніх вважала себе, гарнюню. Торохкотіла, немовби вводячи

у тему, а насправді сама собі давала інтерв'ю, ставила питання і тут же відповідала на них. Оляна з Тетяною дослухалися спершу з подивом, потім із зацікавленням, врешті — з нудьгою. Пощобетавши у власний диктофон, Ілона чомусь вистрелила запитанням до Оляни, настільки мало пов'язаним із попереднім текстом, що годі втямити, про що ішлося:

— А хто він за професією?

— Хто?

— А справді, ти про кого, Ілонко? — і Тетяна теж не наздогнала прудкононого оленя передової журналістської думки.

— Як про кого? Про нього! Про кого всі говорять!

— Про президента? Ми ж ніби не про політику... — за-підозрила недобре Таня.

— Ти чула хоч слово про політику? Я про кохання! Хто він, той чоловік, з яким вас бачили на ювілеї Яворського?

— Оце згадала! Це ж було іще узимку! Теж мені оперативність... Репортери без кордонів часу... — Тетяна, хоч і сама булькотіла бажанням дізнатися бодай щось про таємничого незнайомця, таки визнала, що страву, особливо новини, треба подавати до столу гарячими.

— Ну і що? У мене тоді тематика інша була!

І знову просто в лоб:

— То хто ж він?

Ці дебати, нехай короткі, послабили силу пострілу, Оляна встигла оговтатися і відповіла спокійно:

— Цей чоловік — музикант. Приїхав з... з Ужгорода, — назвала щось далеке, за горами-долами, куди нормальний

журналіст ані носом не сягне, ані диктофоном не дотягнеться.

— Музикант? Музикант? — розчаруванню Ілони, може, десь і була межа, та не у межах видимого зорові.

— А що? Серед моїх знайомих не може бути музиканта? Може, він хотів написати пісню на мої вірші? — кинула гачок на пробу Оляна.

Ілона захопила немудру риболовну принаду навіть без наживки:

— Пісню?

— І навіть не одну, а цілий цикл, — натхненно працювала Сусаніним чиста, мов сльоза, чесна й відверта поетеса.

— То ми з дівчатами помилялися?

Оляна геть-таки не хотіла клопотатися помилками та розчаруваннями самої Ілони, та виявилось, що розчарування опанувало масами і перетворилося вже на колективне, то легенько смикнула волосінь, щоб переконатися, наскільки надійно рибка заковтнула липучку:

— А якої думки дійшов консенсус консиліуму?

— Та ми з дівчатами... ну, ми... Власне, не ми, а я... Власне, ще моя Надя... І навіть не Надя, а ми з Надею і Галькою...

— Та годі вже, затіяла тут: «Іветта, Лізетта, Мюзетта, Полетта, Кларетта»! Кажі толком, що ви там із Надькою наплели! — втратила терпець Тетяна.

Ілона потроху пережувала своє розчарування і почала пояснювати, із тією ж ретельністю, з якою робила вступ до свого невдалого інтерв'ю, і навіть надміру точно, щоб

переконати Оляну, що вона мала підстави для отих трьох кілометрів забігу довкола теми:

— Розумієш, Надька родом з Великої Нагірянки. А я — з Малої.

— Ну і?

— А церква в нас одна на два села.

— А школа? А сільрада? А дільничний міліціонер? — навіть Тетяна починала потроху втрачати самовладання, неміряне, враховуючи її професію, що вимагала швидких дій та рішень.

— Та до чого тут міліціонер! Я про священика! Недавно до нашого села перевели нового священика! Ой, дівчата, до чого ж гарний! Ну, як дві краплі води подібний на отого вашого... музиканта... Я його, правда, сама не бачила, а Надька бачила тільки один раз — вона до церкви лиш по великих святах ходить.

Тепер уже стало цікаво Оляні. Вона знову легенько смикнула гачок і навіть спробувала додати наживку:

— Таню, чи не збігли б ви набрати води? Може, кави?

Дістала з шухляди почату коробку дорогих цукерок:

— Пригощайтесь, Ілоно...

Наживка запрацювала. Цукерки з ромовою начинкою вплинули магічно — поки Тетяна принесла води, Оляна вже отримала безліч інформації, та ще й з цікавими коментарями. Інформація нічим не здивувала — ну, приїздить у неділю та на свята, править. Перед Великоднем сповідав. У селі не живе, бо викладає в семінарії:

— Ну, таааааакий розумний, тааааакий красивий... наші дівки на сповідь так і бігають!

— А що, такі грішні? — вкусила й собі цукерку Таня, поки закипіла вода і запахло кавою, італійською, чудовою на смак.

— Ой, Танька, ти така чудна! До такого священика я б щодня сповідатися ходила! Гарний, мудрий, добрий, а які у нього очі...

— Але ж ти його не бачила!

— Надька розповідала... Вона до сповіді ходила. Спеціально. Два дні гріхи вигадувала! Але не пощатило — не роздивилася до пуття в сповідальниці, і вигадок довго не слухав — черга велика. Зате покуту наклав — задовбалася поклони класти!

Оляна слухала цей потік маячні, інакше не скажеш, і не знала — втручатися чи ні? Виручила Тетяна:

— А який, вибач, у цьому сенс — вигадувати гріхи?

— Ну як, Таню, ти не розумієш... Не согрішиш — не покаєшся! Він же такий гарний! І ця сивина на скронях... Це так сексуально... І такий самотній! Незайманий! Чистий... Не те, що наші мужики... І так, напевне, мріє про... От якби...

— Так, дівчата, облиште, теж мені, знайшли тему! Ілона, маєте гріх уже і зараз, так що до сповіді негайно! Зваблювали б ви краще когось іншого! Наприклад... дільничного міліціонера! Теж, мабуть, молодий і нежонатий? — перервала потік дівочих мрій, що загрожував перейти межу пристойного, Оляна. — Вам до кави цукру, Таню?

Поки Таня визначалася із кількістю цукру, Ілона підхопила подачу:

— До речі, дільничний наш також нежонатий! Але з ним нецікаво...

— Що, негарний? Чи немудрий?

— Та ні, мудрий він, нічого не скажу, по-своєму, по-мілицейському, але... Він же такий, як усі! Такий, як інші чоловіки. І йому... можна! Можна, розумієте? Йому можна, а дівчини для чогось серйозного так і не завів! Щось із ним не так... Мабуть, тому й перебирає дівчатами.

Оляна вже не рада була, що затіялася з кавою. Так би виставила цю Ілону з її теревенями з кабінету — та й усієї біди, а тепер доводиться терпіти і вислуховувати нескінченні варіації на тему дівочих фантазій про заборонений плід, якого до нестями забажали чи не всі романтично налаштовані юнки обох сіл. Та й дебелих молодиць пошесть не обминула. Оце тобі «і не введи мене у спокусу» в дії!

Ковтаючи гіркувату «Лавацицу», яку привіз із попередньої подорожі до Італії Любомир, розмірковувала і над почутим, і над відчутим. Чомусь вона вважає оці дівочі теревені гріхом, а свої власні відчуття і думки — чистим і світлим. А це гріх і є, у повному його прояві, на повен зріст! Хочеш — ховайся, хочеш — вбирай у красиві слова, виправдовуй себе, вибілюй... Пригадуй Любомирове: «Немає нічого такого чорного, чого Господь би не вибілів». І саме це правда — Господь вибілює, Господь прощає, а ми лиш просимо і каємося.

Дівчата поволі допили каву, перезирнулися:

— Щось наче не вийшло у нас інтерв'ю...

— Зате розмова вийшла.

Ілона ще переминалася з ноги на ногу, наче хотіла щось сказати.

— Ну, що там у тебе, говори вже, горенько моє, — не витримала Тетяна.

— Та я хотіла... Моя редакторка просила... Ну, чи зможете ви... Чи згодні ви прийти до нас на прямий ефір!

— А тема? — поцікавилася Оляна.

— А це нічого, що прямий ефір? — поцікавилася Ілона. — Знаєте, наші гості не люблять прямих ефірів, лякаються, відмовляються, бо це нелегко...

— Ілонко, ти чудна! Панна Оляна працювала на телебаченні, як ти іще під стіл пішки ходила! Тоді тих прямих ефірів було — не те, що зараз, просто бум, мода.

— Так, Таню, за час роботи на телебаченні мені довелося провести чимало прямих ефірів, — підтримала Оляна, — Тому я не боюся ні камери, ні ефіру, ні публіки, ні запитань.

— То я можу сказати шефіні, що ви погодилися? — ледь не стрибала з радощів, що виконала складне доручення редакторки, Ілона.

— Можете. Але яка ж тема ефіру? — таки допитувалася Оляна.

— Стосунки між чоловіком і жінкою... В сім'ї, в коханні, в... сексі... Роль жінки та чоловіка у шлюбі, обов'язки...

— Гарна тема! А хто іще буде? Це ж не соло для Оляни з оркестром?

— Буде ще один чоловік... відомий бізнесмен... Будівельник.

— І коли ж ця ваша передача відбудеться?

— З... завтра... — виклала Ілона найпроблемніше. Не говорити ж зараз цій примхливій Оляні, що запрошена гостя, власниця половини міського ринку, відмовилася прийти, щось там у неї сталося, і редакторка кров з носа доручила знайти заміну.

— Ну, завтра, то й завтра, — не робила собі проблеми Оляна.

Дівчата побігли.

Вийшла на залиту передвечірнім сонцем паркову алею, вдихнула повітря, в якому плавали нотки липового цвіту. Липа? Так рано? Змінюються часи, змінюється мало не все, вже й дерева втратили точність у цвітінні...

Липовий цвіт... Треба назбирати й насушити, бо знадобиться. І передати отцеві Юліану до монастиря. Та й Любомирові, хоч він і не так часто застуджується, теж не завадить. Але Юліану, цьому світлому ангелу, неодмінно. Хоч він, звичайно, знову роздасть своїм студентам, як роздає все, що отримує понад необхідне. Посміхатиметься і віддаватиме.

Яка ж вона нерозумна! Отець Юліан тут, в Україні, йому можна зателефонувати і розповісти, запитати, розвантажити душу, як робила це іноді, коли потребувала розради. Він радо відгукувався, завжди допомагав.

Відшукала у телефоні контакт з іменем «Ангел». Зачекала... Відповіді немає. Анітрохи не збентежилася. Якщо Ангел не відповідає, значить зайнятий своїми ангельськими справами, щойно звільниться — набере.

Ангел справді тріпотів своїми крилами над світом, намагаючись очистити від гріха і скверни бодай малесеньку

його частинку, бодай одну-єдину душу, що потребувала допомоги...

— Перепрошую, що не відповів, сповідав старшу жінку, дуже хвору... А може, приготував душу до вічності, хто знає...

Оляна уявила ці тоненькі, майже дитячі пальчики, дивні у дорослого чоловіка, складені в особливий спосіб, як умів тільки він, уявила срібну, майже зовсім білу голову, знову ж дивну для молодого за віком мужчини.

Як він уміє слухати. Як він уміє утішити, сказати щось таке особливе, від якого тепло розливається по тілу, і не страшно уже тілу нічого, навіть прощатися зі світом. А душа тріпотить і лине догори, легка і чиста. Бо не страшно... Ні, мабуть, вона перебільшує. Що вона знає про останні речі? Мабуть, все-таки страшно. Але не так страшно, коли уявляєш собі ангелів такими, як він — тихими, ледь усміхненими...

Ніяковіла у розмові з ним. Здавалася собі малою і незрозумною. «Приготував душу до вічності»... Він так вимовляє — вічності, вірності, любови... І щось у цьому є особливе — лагідність закінчення.

Він приготував людську душу до переходу у вічність, а вона зі своїми дрібними проблемками!

Почала пояснювати щось про завтрашній ефір, про тему — стосунки чоловіка й жінки, шлюб, сім'ю, подружжя, і розуміла, що не треба цього, даремно вона морочить цю світлу голову земним і приземленим. Що він у цьому розуміє? Та Ангел анітрохи не збентежився, навпаки, сприйняв тему із задоволенням:

— Дякую, що перевели мої думки на щось земне і со-
нячне, але від того не менш високе і Господне. Направду
важко після тієї сповіді... Така хвора жінка... І діти її так
люблять, так побиваються... Але мусять то пережити...
І така гарна у них родина, власне, християнська, дружна.
Я маю текст, який готував до однієї з реколекцій про по-
дружжя, надішлю, щойно повернуся до обителі.

Він повернеться до своєї келії, місця, де ніколи не сту-
пала нога жінки, де ніколи не лунав жіночий голос, і роз-
мислюватиме над її проханням. І що ж вони, монахи, мо-
жуть знати про життя в подружжі?

Вечірня пошта принесла листа від отця Юліана. Все
чітко, по пунктах, зрозуміло і... і не в усьому прийнятно
для неї, людини, що має власний погляд на ці речі, погляд
простіший і прагматичніший.

«Ці короткі тези я викладав для зібрання християн-
ської молоді, а також публікував в одному з наших часо-
писів, гадаю, стане у пригоді.

Образ ідеальної жінки у подружжі бачу таким:

- Серце її чоловіка повністю впевнене в ній, що сто-
сується не лише подружньої вірності. Він знає, що навіть
якщо його покинуть друзі, виженуть з роботи, обмануть
чи підставлять, навіть якщо він збанкрутує, втратить
усе — вона завжди буде вірною, завжди на його стороні,
завжди поруч.

- Не лише на добро, а на будь-яке зло вона відповідає
чоловіку добром: все прощає, продовжує довіряти, лю-
бити і шанувати, навіть тоді, коли він того найменше за-
слуговує.

- Домашню працю вона не просто механічно виконує з обов'язку, а робить це з радістю, охотою і натхненням, робить все для створення для чоловіка правдиво домашньої атмосфери.

- Сфера її інтересів не обмежується домом, вона спілкується і активно діє в суспільстві, де знають, чия вона дружина.

- Вона добрий управитель і організатор, і не обтяжує чоловіка тим, що може зробити сама.

- Здатна прийняти важливі рішення, добре орієнтується на ринку життєво необхідних товарів і послуг, чоловік може довіряти їй гроші для серйозних покупок.

- Правильно розуміє потребу свого фізичного і психічного здоров'я як необхідної умови для добра родини, народження дітей.

- Не лише вона розуміє, що робить правильні речі, але для інших це також видно і зрозуміло.

- Займається благодійністю, її серце відкрите на потреби інших людей.

- Здатна аналізувати і думати наперед про можливі труднощі чи наслідки подій, передбачати на пару кроків наперед, особливо щодо членів її сім'ї.

- Всі знають і розуміють, що саме вона його дружина, бо без її підтримки він не зміг би добитись загальної поваги і серйозного статусу. Завдяки тому, що він повністю їй довіряє, що не турбується про зайві речі (бо вона створила всі умови для цього), чоловік займається справами на рівні державних мужів, серйозними громадськими питаннями.

- Вона може займатись певним видом родинного бізнесу, знайти застосування тим речам чи вмінням, якими володіє.

- Добре розуміється на Божому законі, не є релігійним фанатиком, знає вагу людського слова, дає розумні поради і не дозволяє собі пустослів'я, обмови чи непотрібної балаканини, що стосується в першу чергу до чоловіка, є його розумною і довіреною порадицею, навіть в духовних питаннях.

- Прикрашає себе не одягом, макіяжем чи чимось зовнішнім, а в першу чергу внутрішнім багатим світом і мудрістю.

- Нагорода, якої заслуговує вона — тепле кохання, хвала, яка звучить не лише від чоловіка, а й від дітей, про успіх і щастя своєї родини вони розповідають оточуючим, і всі навколо мають з кого брати приклад.

В усьому чоловік є відображенням своєї коханої жінки і любої дружини. Чоловік не може сягнути вище очікувань своєї жінки, він не може прийняти відповідальність без повної посвяти її чоловікові, не може змінитись без її молитви і твердої віри в нього.

Найбільша сила чоловіка — це жінка, що любить його».

Оляна перечитувала цього листа, перечитувала, і не могла до кінця збагнути. Тут все було дуже добре, все так... і в чомусь не так... надто... теоретично... І вимоги до дружини якісь позахмарні, власне, все в родині лежить на

ній, аж до родинного бізнесу включно, а чоловік займається «справами на рівні державних мужів».

Ха-ха, реготнула десь усередині дівчинка Саша, яка росла разом з Оляною і виросла, набувши досвіду реального життя, проте не втративши скепсису людини, що бачить світ в усіх його проявах. Ха-ха, державні мужі, знаємо ми ваші справи! Футбол по телевізору, пиво з друзями, робота через пень-колоду, грошей з тієї роботи — навіть не цілий, а лиш половина кота ридала, але так нічого й не наплакала, зате вимоги — на повний зріст, мов у депутата. У нього повага, якою він «втішається» і не відволікається на зайві речі у високостях своїх. Ну, певна річ, футбол, відволікатися аж ніяк не можна!

«Сашко, ану, геть! — розсердилася Оляна. — Теж мені, аналітик! Втихомирся негайно, не тобі судити його тексти!»

Перечитала ще раз, уже без Сашки всередині. Особливо зворушив другий пункт: «не лише на добро, а й на будь-яке зло вона відповідає чоловікові добром». Ні, він справді світиться, Ангел. Може, це й не він придумав, але від нього, з його світлих уст, що усміхаються без усмішки, вона почула цю дивовижу: прощати, довіряти і любити навіть тоді, коли він найменше на це заслуговує...

Він справді дав їй дуже багато, Ангел. Це істинне християнство — любити не тільки в часи весняні й лагідні, а й не позбавляти свого кохання тоді, коли вона вчинила недобре, зле, коли помилилася, переступила межу, яка здається тобі гранню добра...

І щось у листі зачіпає інші струни — це оті останні два абзаци, що ніби не належать до основного, пронумерованого і систематизованого тексту. Сила чоловіка — в його жінці. Невже він, Ангел, справді так вважає? Написала: «І для монаха, для священника також?» Отримала відповідь майже одразу: «Моя сила — любов до Пречистої Діви, посвята Їй усього себе. І Її всечиста, всепрощаюча материнська любов потроює мою силу».

Присоромилася... Ні, це інший рівень, куди їй не сягнути. Ці люди мислять іншими категоріями, повторила собі укотре.

Думала про людину, яку любить. Про свого Лю. Він ближчий до землі. Думала, мріяла про доброго, чистого чоловіка, не чоловіка у сенсі подружжя, але чоловіка в усіх можливих сенсах. Написала...

Відповідь отримала вранці...

«Думав про тебе всю ніч. Осмислював тебе як жінку, як частину свого життя, уявляв, яким повним, яким багатим могло б бути наше подружжя. Якими багатствами Духа і тіла були б обдаровані наші діти, скільки б ти могла їм подарувати зі свого серця, свого досвіду, своєї краси і внутрішньої гармонії... Чому ти не хочеш подарувати мені дитя, найбільший подарунок жінки закоханому довіку мужеві?»

Якби не ранок, не ранковий поспіх, не сонце, що неблаганно повзло угору, скорочуючи термін читання і розмислення, мабуть, не змогла б відірватися від цих рядків. Роздрукувала. Потім, дорогою...

Ще один лист у долученому документі: *«Це мої міркування з приводу подружніх стосунків, одна із проповідей, можливо, знадобляться при підготовці до виступу. Цілую, обдаровую усіма ласками Духа і тіла, якого ти так лякаєшся, від якого відсторонюєшся, а воно лише є вмістилищем мого закоханого Духа і прагне тебе всіма фібрами і барвами своїми».*

Долученого листа роздрукувала вже на роботі, поки закипіла вода на ранкову каву.

Передчувала радість від поринання в його мудре слово і враз...

«УПС! — пхикнула усередині дівчинка Саша. — І що б оце значило, шановна Оляно Олександрівно?»

Лист розпочинався так: *«Образ ідеальної жінки, а саме твій образ, кохана Лялю, я бачу таким:*

Серце її чоловіка повністю впевнене в ній, що стосується не лише подружньої вірності. Він знає, що навіть якщо його покинуть друзі, виженуть з роботи...»

І далі майже без змін текст, що надіслав отець Юліан. Перечитала...

— Оляно Олександрівно, можна? Ми хочемо...

— Зачекайте, не бачите, я зайнята?

І Оляна заглибилася у читання, не зважаючи на безперервний стукіт у двері, що ледве стримували навалу спраглих до заліків студентів, яким уривався терпець.

Що це? Хто це насправді писав? Отець Юліан, звичайно, він. По-перше, його стиль, по-друге, він написав,

що текст — його авторства, а Ангел ніколи не скаже неправди. То неправду пише Любомир?

Кров кинулася в обличчя.

Перечитала. «Це мої міркування...» значить, усе-таки «мої»? Він хоче, щоб я вважала автором цих слів його, Любомира? А може, я не так зрозуміла? Мабуть, він поспіхом надіслав матеріал отця Юліана, яким користувався під час підготовки до своєї проповіді. Іноді ми так зростаємося з чужим текстом, коли повторюємо його студентам, що вже й несамохіть збиваємося з пантелику — чи то самі це створили, чи використали чиясь, першоджерело даленіє, і от уже думки наче й власні...

Перечитала ще раз. Ні, це просто скопійоване і вставлене, точна копія, навіть з тими самими крапочками маркованого списку.

«Ну, гаразд, подумаю про це згодом», — вирішила словами Скарлет з улюбленого роману.

А день, наповнений справами, не залишив часу на розмірковування, її несло такими бурхливими хвилями, що отямилася вже під дверима телестудії, де її чекала, постукуючи від нетерпіння каблучком, Ілона.

— Як добре, що ви вчасно! Залишилося ще хвилин двадцять. А вашого співрозмовника ще немає.

— Ілона, я знаю, що таке прямий ефір. Потрібно ще заспокоїтися з дороги, зачесатися, і не тільки волосся, думки зачесати, настрої, посмішку одягнути... Де у вас студія?

— Я проведу, але мушу зачекати трохи, наш гість уже телефонував, зараз буде...

На подвір'я урочисто не заїхав, а зайшов, наче океанський лайнер у порт приписки, автомобіль завбільшки з автобус.

Ілона побігла зустрічати гостя прямого ефіру, підвернула з поспіху ногу на платформі та ще й каблуках максимальної можливої висоти, і, накульгуючи, зупинилася. Цікаво, якби не нога, вдалося б їй приховати емоції, що їх непристойно показувати жінці чоловікові, на якій би крутій тачці він не підкотив, якими б крутими бабками не світив, якої б товщини гаманцем не володів?

Проте Оляні недовго вдавалося втримати на обличчі скептичний вираз.

З машини вийшов Ігор.

